

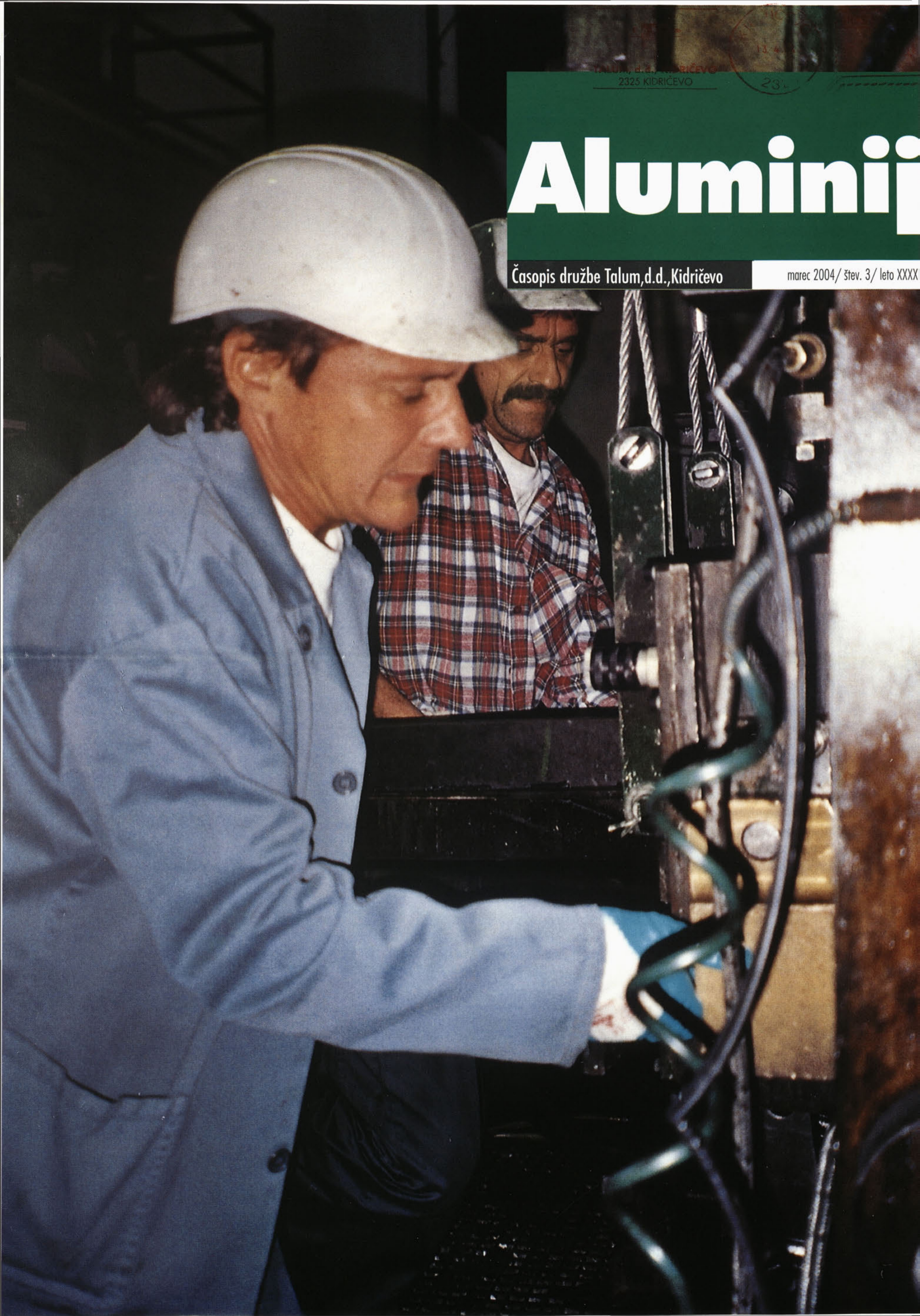
TALUM, d.d., KIDRIČEVO
2325 KIDRIČEVO

23

Aluminij

Časopis družbe Talum, d.d., Kidričevo

marec 2004 / štev. 3 / leto XXXX

Razvoj še vedno sloni na klasični tehnologiji

Letošnja konferenca *The Minerals, Metals&Materials Society (TMS)* je bila sredi marca v mestu Charlotti, ZDA v državi Severna Carolina. Iz Taluma so se je udeležili Bojan Žigman, Brane Kožuh, Zlatko Čuš in Miran Purg. Naj vas spomnim na osnovne značilnosti te konference. Ima internacionalno zasnovo, je profesionalna organizacija, ki pokriva široko področje, od predelave mineralov do proizvodnje primarnih kovin in izdelkov, od bazičnih raziskav pa do razvoja sodobnih tehničnih aplikacij. Poslanstvo te organizacije je predvsem omogočanje izmenjave informacij, podpora transferju tehnologije, podpora izobraževanju strokovnjakov in vzpodbuda profesionalni etiki v smislu skrbi za socialno in naravno okolje. Lepo se sliši, zato skušajmo od naših strokovnjakov izvedeti njihovo oceno o poteku, učinkih in vtisih, ki so jih letos prinesli iz Amerike.

Primarna proizvodnja – Dr. Zlatko Čuš

Ti imaš najdaljši staž pri spremljanju TMS in si obenem tudi član »Odbora za katodne materiale«. Skušajva čim bolj enostavno in razumljivo pojasniti, v kateri smeri gre osnovni trend razvoja primarne proizvodnje aluminija?

Zlatko Čuš: Razvoj gre v smeri iskanja novih katodnih materialov, boljših ekoloških rešitev, predvsem pa povečanja produktivnosti proizvodnje. Posebno poglavje so nove tehnologije, kot je to slučaj z inertnimi anodami.

Kaj je od vsega tega najbolj zanimivo za Talum?

Zlatko Čuš: Vsekakor je to izboljšava katodnih materialov in posledično večja proizvodnja elektroliznih celic. Na Odboru smo definitivno ugotovili, da poskusi površinske zaščite katod z glazuro iz titanovega diburida (TiB₂) niso prinesli pričakovanih rezultatov. Raziskovalcem namreč ni uspelo preprečiti razpok na glazuri, poleg tega pa je postopek predrag za industrijsko proizvodnjo. Raziskave se nadaljujejo s poskusi impregnacije tekoče smole že v fazi izdelave katod. Po tem postopku se bloki v vakumski atmosferi zagrejejo na določeno temperaturo pri kateri tekoča smola predre v strukturo bloka in zapolni odprtine. Na ta način se zmanjša poroznost in izboljša električna

prevodnost bloka. Odbor je ta obetavni postopek podprl in ga tudi priporočil fundacijam, ki financirajo postopke za racionalno rabo energije.

V naših elektrolizah smo preizkušali različne katodne bloke. Ali je možno reči, kateri material bomo dokončno izbrali?

Zlatko Čuš: Prihodnost je v grafitiziranih blokih. Mi že imamo tri poskusne celice s temi bloki, do konca leta jih bo šest. Ti bloki so izdelani na osnovi petrol koka, grafitizirano strukturo pa dobijo po postopku elektrografitizacije na temperaturi 3000 stopinj. Prej omenjena impregnacija, ali kakšna druga zaščita lahko še dodatno izboljša kvaliteto.

Kaj lahko pričakujemo oziroma kakšne cilje ste v elektrolizi C zastavili na osnovi uporabe novih grafitiziranih blokov, ki so tudi skoraj dvakrat dražji od ostalih?

Zlatko Čuš: Pri uporabi teh blokov je nujno opraviti tudi dodatno modifikacijo procesnih parametrov. Ocenjujemo, da s temi posegi lahko dvignemo električni tok obratovanja na 195 kA in proporcionalno povečamo produktivnost elektrolize. Možnosti grafitiziranih blokov s tem niso izčrpane. Namreč z dodatno spremembo stranske obzidave celic, konstrukcije anod in prisilne ventilacije katodnih korit

bi lahko dvignili tok na 225 kA. Te zahtevne poskuse že izvajajo v Tomagu v Avstraliji.

Uporaba prisilne ventilacije na elektroliznih pečeh je čisto nekaj novega. Ali lahko razložiš za kaj gre. Se ta zapleten in drag postopek sploh izplača?

Zlatko Čuš: To je v bistvu dodatno hlajenje katodnega dela celice, ki je potrebno zaradi porušenega toplotnega ravnotežja. Grafitiziran blok je na eni strani boljši prevodnik toplote, na drugi strani pa s povečanim tokom pri 225 kA dovajamo več energije, celice so bolj vroče in se ne ustvarja zaščitna kriolitna skorja. S prisiljeno ventilacijo se pospeši odvod odvečne toplote in tako ohranja normalno delovanje procesa v kopeli elektrolita. To, kakor tudi sprememba stranske obzidave, nekaj stane. Toda, največji strošek predstavlja povečana poraba električne energije, kot posledica višjega toka, ki bi v našem primeru znašala okrog 400 kWh po toni aluminija.

Ali meniš, da si to v Talumu lahko privoščimo?

Zlatko Čuš: Lahko, toda le v primeru poceni električne energije. Ne pozabimo, da bi s to spremembo proizvajali okrog 21.000 ton več od prvotne količine, ki je normirana za našo elektrolizo C. Poleg tega bi morali računati na povečano vsebnost

železa v aluminiju, torej slabšo kvaliteto metala.

Ali raziskave potekajo v smeri sestave elektrolitne kopeli, ki bi na nek način kompenzirala dovedeno energijo?

Zlatko Čuš: Ne, tukaj ni nobenih možnosti. S korekcijo kislosti bi zmanjšali tokovni izkoristek procesa in še bolj povečali porabo energije.

Še enkrat vprašam, ali se nam v Talumu v prihodnosti obeta maksimiranje toka do 225 kA?

Zlatko Čuš: Nič še ne morem reči. Je izziv, toda kot vidiš, tudi problemi so veliki. Naš realen cilj je obratovanje elektrolize pri toku 195 kA, kar pomeni večjo proizvodnjo elektrolize C za 8.000 ton v primerjavi s prvotno amperažo 177 kA. V ta namen že raziskujemo naše celice z grafitiziranimi bloki in k temu prilagajamo parametre procesa. Nove zarezane anode imamo že povsod, tako da je ta projekt možno izpeljati ob rednih remontih do leta 2008. Potrebno je omeniti, da smo do sedaj z izboljšavami že dosegli tok 188 kA. Ko bomo imeli povsod grafitizirane bloke, bomo že videli, kaj se izplača.

Vrniva se k inertnim anodam. Lani smo poročilo iz TMS-a naslovili: »Ali so Američani vojno že izgubili«, s pripisom, da ne gre za vojno, ki se šopiri po

drugih državah po svetu ampak za tehnološki primat pri proizvodnji aluminija. Konkretno, gre za napovedani postopek z uporabo inertnih anod, kar bi naj pomenilo revolucionarno spremembo v elektroliznem procesu. Pred leti, ko je Alcoa lansirala to mega novico in napovedala, da je klasičnemu H-H postopku odklenkalo, si ti zatrjeval, da Američani le prodajajo meglo in da bo obstoječi postopek še dolgo dominanten. Kaj pa praviš zdaj?

Zlatko Čuš: Zdaj so Američani sami priznali neuspeh. Zelo sem vesel, celo ponosen sem, da sem to že takrat predvideval. To je bila velika farsa, ki je Američane stala ogromno denarja. Na račun tega so še bolj zaostali za evropsko oziroma Pechineyev tehnologijo in se danes z vsemi silami trudijo to nadoknaditi. Dokaz njihove orientacije je tudi to, da so letos nastopili z številnimi izboljšavami klasične tehnologije in da planirajo v Kanadi in Islandiji graditi dve novi elektrolizi z letno kapaciteto vsaka preko 300.000 ton. Skratka, na inertne anode bo treba počakati še kakšno desetletje.

Kako se počutijo predstavniki Pechineya sedaj, ko jih je kupil Alcan iz Kanade?

Zlatko Čuš: Zelo žalostni so in razočarani. Po tem prevzemu je še marsikaj nejasno. Tudi obetavna izgradnja nove elektrolize kapacitete 500.000 ton z najnovejšimi Pechineyevimi 500 kA celicami je ustavljena. Verjetno zato, ker je Alcan ostal suh, govori se, da so za Pechineya plačali okrog 4,5 milijonov dolarjev. Največ sem se pogovarjal z gospodom Homsijem, ti pošilja pozdrave.

Hvala. Ali je bilo še kaj posebej zanimivega na konferenci?

Zlatko Čuš: Skoraj bi pozabil na top temo; China. Dosedaj jih ni bilo slišati, letos pa so naredili pravi kitajski bum efekt. Naj omenim, da so v letu 2003 proizvedli 5 milijonov ton aluminija v 135 elektrolizah. Gradijo pa 27 novih elektroliz z velikimi kapacitetami. Zaradi Kitajske že danes na svetovnem tržišču primanjkuje glinice. Najbolj zanimivo in pomembno je, da imajo svojo tehnologijo SAMI in razvito procesno vodenje.

Reci, kako je to mogoče. Procesno vodenj je alfa in omaga francoske tehnologije, ki jo tako skrbno čuvajo in drago prodajajo?

Zlatko Čuš: Vem, toda prepričan sem, da ga imajo. Program so ukradli oziroma kopirali, kakor tudi načrte za opremo, drugače ni možnosti. Francozi in drugi se jezijo in čudijo.

Tudi če so ga kopirali, so potrebna posebna znanja in izkušnje, da bi to industrijsko zaživel?

Zlatko Čuš: Tudi mi smo razvili in izdelali nekatere lastne postopke procesnega vodenja, ki uspešno funkcionira.

Toda naši strokovnjaki ste bili na šolanju pri Pechineyu, tehnologijo smo legalno kupili, živimo v razvitem svetu itn. Tudi kolega Goran Popovič je bil po ogledu sejma bele tehnike v Nemčiji šokiran zaradi vpliva Kitajcev na področju končnih izdelkov?

Zlatko Čuš: Verjamem. Ne pozabimo, da imajo Kitajci ogromno znanja. Zato so naredili ta bum in se jih globalno vsi bojijo.

Livarstvo - Miran Purg

Kateri so osnovni trendi razvoja in proizvodnje v livarstvu?

Miran Purg: Poslušal sem predvsem predavanja s področja »Zbiranja in predelave sekundarnega aluminija«. Zlasti v ZDA gre trend v tej smeri, da namreč ne povečujejo kapacitet v proizvodnji primarnega aluminija, temveč vlagajo predvsem v reciklažo sekundarnega. Razlogov za to je več: večina elektroliz v ZDA je zastarelih, in bi bila potrebna precejšnja vlaganja v posodobitev, zaradi tega jih raje ustavljajo; povečevanje deleža vgrajenega aluminija v avtomobilski industriji; sprejemanje vse strožjih zakonov, ki zahtevajo ločevanje in reciklažo že na izvoru (pločevinke). Prikazan je bil primerjalni graf primarni-sekundarni aluminij v ZDA, iz katerega je bilo razvidno, da bo v letošnjem letu predelava slednjega prvič preseгла proizvodnjo primarnega.

To morda velja za ZDA in za Japonsko. Kako jim uspe oziroma kakšna je organizacija zbiranja in postopek obdelave odpadnega aluminija?

Miran Purg: Od številnih predavanj na temo sem si vtisnili v spomin zlasti dve in

sicer **reciklaža avtomobilov**, ki poteka skozi več faz: a - material zdrobijo v t.i. "shredded metal scrap", b - ločijo železo z magnetnim separatorjem, c-material speskuje, do kovinskega sijaja, d-ločijo ostale kovine in celo al-zlitine med seboj in sicer na osnovi preslikave z rentgenskimi žarki, glede na različno gostoto in povprečno atomsko število. Te se različno obarvajo, kar je vidno na ekranu. Sistem deluje podobno kot kontrola prtljage na letališčih. Na koncu sledi šaržiranje v peč za pretapljanje. Po tem konceptu deluje pilotna linija postavljena v ZDA, s kapaciteto 50.000 t/l, ki je štartala v letošnjem letu. Drugo je **reciklaža pločevink za pijačo**. Po trenutnih ocenah uspejo pridobiti v reciklažo cca 50% pločevink, kar znaša kar nekaj 10 milijard pločevink na leto. Poudarek dajejo zlasti ločevanju na izvoru - pri gospodinjstvih. V ta namen vlagajo velika propagandna sredstva, sprejeli pa so tudi že precej zakonov, ki gospodinjstva obvezuje k takšnemu ravnanju. Ker gre za t.i. "enoroden material" posebno ločevanje ni potrebno, material pa prav tako zdrobijo in termično delakirajo v rotacijskih pečeh pri 500 stopinj. Sledi pretapljanje v komorni peči.

Ali na tej konferenci zasledil še druge zanimivosti?

Miran Purg: Občasno sva z Branetom pokukala na predavanja s področja nanotehnologije, ki sicer nima kaj dosti skupnega z aluminijem. Gre za novo področje znanstvenih odkrivanj, ki se dogaja v nano-svetu, kar pomeni, da gre za delce manjše od 1 mikrometra. Predavatelji so razlagali metode, na kakšen način "kontrolirat" delovanje in nanose, ter v kakšne namene jih uporabiti. Če se bodo uresničile te napovedi, potem je možno v relativno kratkem času pričakovati velik napredek zlasti v medicini, npr. izdelavo telesnih žil iz "bio-gume", kosti ali pa zdravljenje rakastega tkiva z "nano-robotom". Pri teh

raziskavah pa so spet najbolj dejavni Američani in Japonci.

Prvič si bil v Ameriki. Zanimivo bi bilo slišati, kako ta svet deluje nate. Eno je film ali televizija, drugo so direktni kontakti z ljudmi in prostranstvom?

Miran Purg: Že na letališču sem se srečal z zelo strogo kontrolo. Imel sem "srečo", da sem bil kar dvakrat izbran za "selected B", kar pomeni, da greš na strožji pregled od "običajnega sezuvanja čevljev" pred kontrolo potnikov in ročne prtljage. Sicer pa moraš že na letalu pri vstopu v ZDA izpolniti kar nekaj formularjev, ki ti jih pregledujejo razne osebe na letališču, vstopna viza pa ostane v potnem listu do izstopa iz ZDA. Charlotta je največje mesto v državi Severna Carolina, vendar sam center ni kdo ve kako velik. Moja ocena je bila deset nebotičnikov in približno sto drugih stavb, tako da sploh nimaš občutka, da gre za mesto z milijon prebivalci. Skoraj vsi živijo v privatnih hišah, v predmestjih, ki so zato raztegnjena kar nekaj 10 km od centra.

Katera druga dogajanja ti je uspelo obiskati?

Miran Purg: Časa za zasebnost je bilo zelo malo. Sam se predvsem zanimam za športna dogajanja in me je pritegnil štadion ekipe za ameriški nogomet, ki se imenuje Carolina Phanters, ki je letos februarja igrala Super Bowl. To je vse-ameriški finale v ligi, kjer nastopa 64 ekip. Žal so izgubili, a so vsi ponosni na ta dogodek. Prodajalka v trgovini z navijaškimi rekviziti in spominki nama je (z Branetom) namreč na dolgo in široko razlagala o tem. Imeli smo tudi priložnost pogledati in prevoziti ovalno dirkališče za NASCAR tekmovanje. Tribune sprejmejo 167.000 obiskovalcev in so razprodane že mesece pred dirkami, ki sta v maju in oktobru. Američani, ki so seveda podvrženi spektaklom, uživajo predvsem v tem, ker ti avtomobili vozijo po ovalu tik en za drugim z neverjetno hitrostjo 300 km/h. Pred časom so imeli tudi NBA ekipo Charlotte Hornets, katera se je nato preselila v New Orleans, sedaj pa gradijo novo dvorano v centru mesta, neverjetnih dimenzij, za ekipo Bobcats, ki se bo pridružila NBA ligi čez dve leti.

Amerika v dveh stavkih?

Miran Purg: Dobiš občutek, da je vse, kar naredijo Američani, malo "predimenzionirano" za naše predstave, od zrezka, ki ga dobiš na krožnik, do cest, stavb, igrišč, avtomobilov itd. Sicer pa so zelo komunikativni, tipičen pozdrav je "How is going today sir?" in če odgovoriš, pogovor takoj steče, a je razumevanje njihove angleščine kar težavno.

Kako si lahko pomagamo z nevrolingvističnim programiranjem – NLP

Znamo s sogovornikom ustvariti dober stik?

Morda se tudi sami že doživeli kak manj prijeten pogovor z vašim šefom. Že ko je prihajal k vam, vam njegova drža ni bila ravno po volji. Hodil je vzravnano in nekoliko napeto. Ko pa je začel govoriti, vas je morda zmotil njegov hitri tempo govora ali pa so vas begali njegovi pogledi, ki so bili usmerjeni nekam v strop. Veliko bolj prijetno bi vam bilo, če bi govoril bolj umirjeno, počasneje in bil pri tem bolj sproščen. Zavedali ste se, da je to njegov vsakdanji način govorjenja, ki pa vas pogostokrat zmoti, zato se z njim raje ne pogovarjate. Še posebej neprijetno se počutite v njegovi pisarni; stene so polne plakatov, da vas pogled nanje kar ubija. Kaj se pravzaprav dogaja, zakaj prihaja do teh napetosti, ki vam ji šef s svojim načinom govorjenja in vedenja povzroča.

Ljudje smo različni. Zunanji svet najprej zaznavamo z našimi čuti. Stvari, dogodke najprej vidimo, slišimo in občutimo (npr. šefova pisarna in naši občutki v njej), tudi vonjamo in okušamo, šele nato o njih razmišljamo, jih vrednotimo, primerjamo .... Svoje čute torej uporabljamo navzven, da zaznavamo stvari in ljudi okrog nas ter navznoter, ko v svojih miselnih predstavah oblikuje nove slike, povezane s preteklimi izkušnjami (morda pomislimo na prejšnjega šefa, ki ga še danes jasno slišimo, spomnimo se, kako blagodejno je njegov glas vplival na zaposlene ...).

Prav o tem govori nevrolingvistično programiranje (NLP)¹ - o treh različnih tipih ljudi. Nekateri ljudje hočejo vse »jasno« videti (imenujemo jih vizualni tipi), drugi morajo stvari slišati, jih ponoviti v sebi (so avditivni ljudje), nekateri pa vse spremenijo v občutke ali v kaj, kar lahko otipajo (kinestetični tipi), okus ali vonj sta redkeje na prvem mestu, zato ju dodamo h kinestetičnim tipom. Ko nekdo ves čas uporablja enega izmed notranjih čutov, pravimo, da uporablja svoj primarni sistem oziroma kanal zaznavanja.

Tipi ljudi

Če strnemo najpomembnejše značilnosti posameznega tipa, lahko za vizualnega človeka rečemo, da je:

urejen; videz mu je pomemben; hitro govori; glas zveni bolj visoko; zapomni si vse, kar je videl; ustna sporočila ali navodila zelo rad pozabi; ko mu nekdo nekaj razlaga ali pojasnjuje, potrebuje pregled, »jasno sliko«; na vprašanje raje odgovarja le z da ali ne; pogosto ve, kaj bi rad povedal, a ne najde pravih besed; zapomni si obraze, pozabi pa imena ljudi; o stvareh si zapisuje, dela beležke; misli v slikah, dobro vizualizira, je miren, kadar uporablja kretnje, jih usmeri v višino oči, kot da bi hotel vprašati, če vidimo to, o čemer nam govori; kadar mora dalj časa poslušati, postane nestrpen; govori hitro; komaj ima čas, da vdihne, diha s prsnim košem, zato je dihanje plitkejše; mišice so pogostokrat nekoliko napete, še posebej na ramenih; glava je rahlo dvignjena ...

Avditivni tip je prepoznaven po tem, da:

govori melodično; pogostokrat se pogovarja sam s seboj (t.i. notranji dialog); ko o čem premišljuje, premika ustnice; hitro ga zmoti hrup; šumi in zvoki zlahka odvrnejo njegovo pozornost; rad posluša in se pogovarja; dobesedno lahko ponovi tisto, kar je slišal; zapomni si imena, pozabi pa obraze; pisanje mu ne gre preveč dobro od rok, rad pa pripoveduje; ima bogat besedni zaklad; spomni se pogovorov iz preteklosti; je komunikativen; rad ima glasbo; diha enakomerno s celim prsnim košem; telo pogosto niha v drobnih ritmičnih gibih; barva glasu je čista, izrazita in resonančna; glava trdno »sedi« na ramenih in je nekoliko nagnjena na stran, kakor da bi kaj poslušala (»telefonski položaj«) ...

Za kinestetičnega človeka pa je značilno, da:

govori počasi in dela dolge premore; se rad dotika

drugih, zato rad stoji blizu sogovornika; rad ima gibanje in športne aktivnosti; stvari si zapomni le, če jih poskusi; ko govori, uporablja veliko kretenj v višini notranjih organov; ne more biti dolgo pri miru; zanj so pomembne besede z aktivnim pomenom (gremo, naredimo ...); je impulziven; kadar je vesel, čustva pokaže – objema, skače ...; tudi jeza ne ostane skrita – zna poskočiti, odvihrti stran ...; kadar je umirjen, diha globoko in enakomerno s trebušno prepono; njegove mišice so sproščene; glava je rahlo sklonjena, zato je tudi njegov glas nižji ...

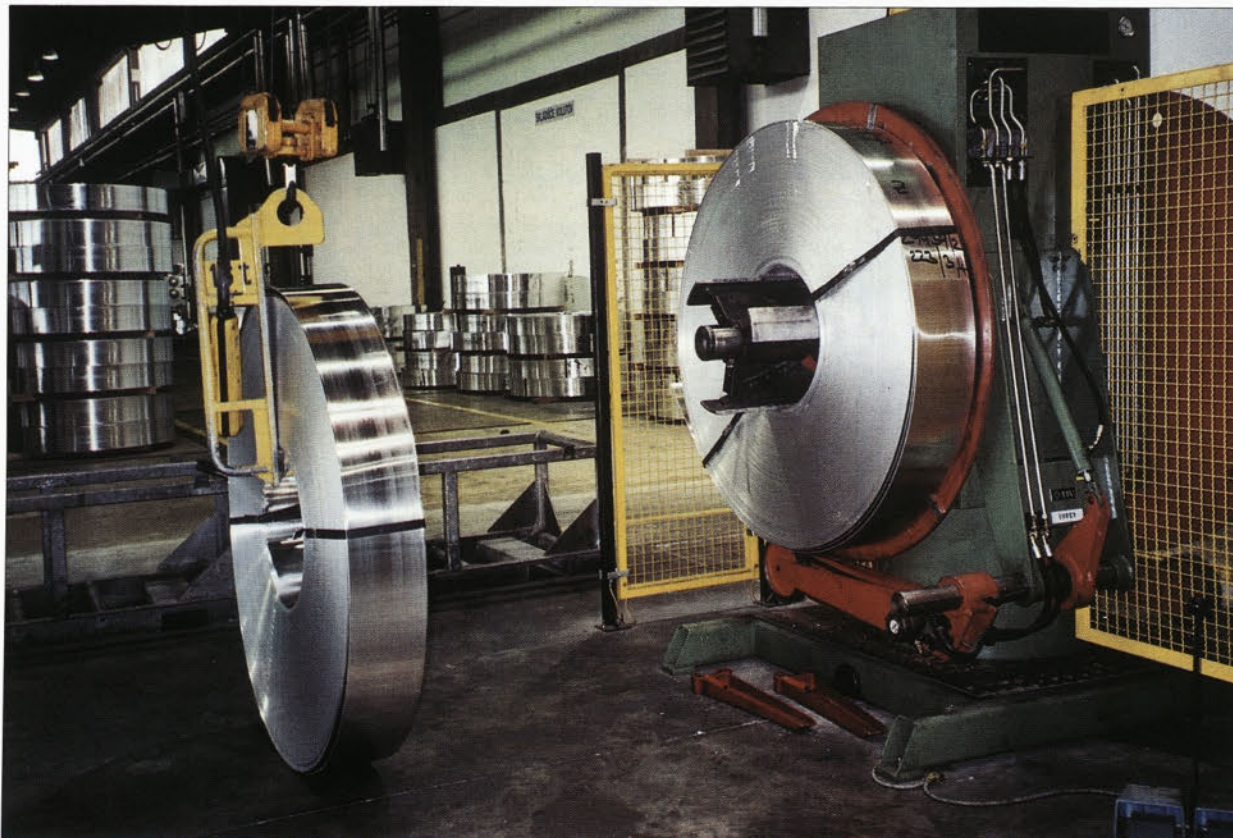
Ti znaki nam seveda ne bodo pojasnjevali, o čem človek razmišlja, temveč nam bodo posredovali signale, kako sogovorniki razmišljajo. Tipična drža, kretnje in vzorci dihanja pri posameznikih so pokazatelji njihovega zaznavnega sistema oziroma kanala. Če torej človek, ki govori hitro in z višjim glasom, hitro diha z zgornjim delom prsnega koša in je napet okoli ramen, bo najverjetneje vizualni tip človeka. Človek, ki govori z nizkim glasom, govori počasi, diha s trebušno prepono, se največkrat zanaša na svoje občutke, bo kinestetični tip človeka. Pogovor med vizualnim in kinestetičnim človekom je lahko zelo neprijetna izkušnja za oba (tudi med ostalimi tipi ljudi: vizualec – avditivec ...). Steklo bo šele takrat, kadar se bo eden prilagodil drugemu – ko bosta oba na »isti valovni dolžini«.

V uvodnem primeru s šefom lahko ugotovimo, da je bil šef vizualni (hitro govori, stoji vzravnano, celo napeto, ima plakate, ki jih gleda ...), vi pa v tem primeru kinestetični tip (želja po umirjenem pogovoru s človekom, ki govori počasneje), zato vas je pri njem takoj začelo nekaj motiti.

Pacing ali nebesedno spremljanje

Prav zato je NLP izdelal način, kako s sogovornikom »priti na isto valovno dolžino«. Vsak, ki bi si s sogovornikom resnično želel ustvariti dober stik in pogovor uspešno zaključiti, naj bi bil izurjen v t.i. PACINGU, kar pomeni nebesedno spremljanje. Prilagoditi se moramo sogovornikovi govorici telesa in glasu, zato ju zrcalimo. Zrcaljenje je tehnika za ustvarjanje dobrega stika s sogovorniki. Če bomo torej želeli ustvariti dober stik z našimi sogovorniki, pa naj bodo šefi, stranke ali sodelavci, prilagodimo svoj način govorjenja tako, da se »uglasimo« s sogovornikovim načinom. Presenečeni bomo, kako bodo pogovori postali prijetnejši, dogovori pa veliko lažje dosegljivi. Je pa seveda to le začetek uspešnega doseganja skupnih ciljev.

Tatjana Zidar Gale

¹ NLP je učinkovit model komuniciranja in metoda osebnostnega spreminjanja, ki sta ga razvila John Grinder in Richard Bandler v začetku sedemdesetih let prejšnjega stoletja v Ameriki. NEURO predstavlja nevrološke procese petih čutov (vse, kar zaznavamo, sprejemamo najprej s svojimi čuti), LINGVISTIČNO združuje delovanje govora oziroma jezika pri komuniciranju z drugimi (pomembno je, kako kaj povemo oziroma predstavimo, kako oblikujemo svoje misli ...), PROGRAMIRANJE pa povezuje načine oziroma poti, ki programirajo naše lastne misli in vedenje (različno se odzivamo v stresnih situacijah, drugače odreagiramo na kritiko; pomembno je, da najdemo tiste poti, ki nam pomagajo do boljših medosebnih odnosov).

Strateško razmišljanje za strateško načrtovanje

“Seminar Strateško razmišljanje za strateško načrtovanje izvajamo v Talumu že četrtič in je eden najbolje ocenjenih programov izobraževanj mlajših strokovnih sodelavcev”, je povedala načrtovalka kadrov in organizatorica izobraževanja v okviru managementa **Lilijana Ditrh**. “Namen programa je, da se naši mlajši sodelavke in sodelavci, ki se izobražujejo predvsem na svojih ožjih strokovnih področjih, seznanijo s širšimi spoznanji iz drugih delovnih področij in strokovnih disciplin, da jih bodo lažje razumeli in upoštevali pri svojem delu. Seminar predstavlja tudi dobro možnost za druženje.” Tako pravi Ditrhova. Za mnenje pa sem vprašala tudi nekaj udeležencev. Zanimalo me je predvsem, kako se počutijo na delavnicah, kjer aktivno sodelujejo pri temah, ki niso čisto iz njihovega strokovnega področja in kaj je tokrat najbolj pritegnilo njihovo pozornost. **Milan Horvat**: Glede seminarja “Strateško razmišljanje za strateško načrtovanje” imam pozitivno mnenje. Do sedaj podobnih stvari, kot so bile predstavljene na delavnici, nisem počel. Z osnovnimi prijemi sem bil sicer seznanjen v času študija.

Vsebine na seminarju so bile skrbno načrtovane, zanimive, predavatelji visoko usposobljeni. Ne bi izpostavil nobenega predavatelja posebej, vsak nam je predstavil teoretične osnove, svoje izkušnje. Kar pa da delavnici poseben čar, je diskusija, ki jo naredi pestro in učinkovito. Moram poudariti, da je bila delavnica tudi dobro okolje, da smo se med sabo spoznali, pričeli razmišljati v smeri skupinskega dela in iskanja skupnih ciljev.

Robert Štrafela: Vsebinsko je bil seminar zelo zanimiv, obenem pa tudi kreativen. Posebej me je navdušil način prenašanja znanja predavateljev na udeležence. Izvajalci podjetja Doba so to opravili kvalitetno in obenem zanimivo. Seminar bi priporočal vsem, ki se dnevno srečujejo z različnimi deli od tehničnih pa do administrativnih. Pri tem moram pohvaliti tudi organizatorja tega seminarja.

Darja Vodusek: Zelo sem vesela, da sem se lahko udeležila seminarja, ki je obravnaval različne vidike strateškega upravljanja. S samo temo sem se na teoretični ravni

Boštjan Emeršič in Darja Vodusek, v ozadju predavateljica mag. Karin Jurše

srečala že v času študija, vendar je predstavitev praktikov vedno nekoliko drugačna in še veliko bolj zanimiva. Zelo pozitivno je sodelovanje na seminarju tudi z vidika medsebojnega spoznavanja, saj smo bili udeleženi iz različnih delovnih sredin. Na ta način spoznamo različne

vidike in gledanja na stvari, ob skupnem reševanju nalog in medsebojnem komuniciranju se lahko oblikujejo boljši medsebojni odnosi, ki pozitivno vplivajo na nadaljnje medsebojno sodelovanje. Veliko lažje se je obrniti po pomoč ali informacijo na nekoga, ki ga vsaj malo poznaš. V.P.

Kako v poslovnem svetu upravljati s čustvi

V mesecu marcu je bilo še eno zanimivo izobraževanje, ki se ga je udeležilo 64 naših sodelavcev iz delovnih enot in služb. Udeleženci so se seznanili s tem “Kako v poslovnem svetu upravljati s čustvi.” “Ker je bila tema tokratne delavnice za večino med nami nekaj novega, smo se odločili, da spremenimo okolje, v katerem je potekala delavnica. Cilj delavnice je bil spoznati čustva, ki se pojavljajo pri našem delu, se naučiti upravljati z neprijetnimi oziroma prijetnimi čustvi, da izboljšamo

spodobnosti izvajanja socialnih veščin, kar nam bo pomagalo zmanjšati stres in prihraniti čas in energijo v delovnem procesu,” je povedala Lilijana Ditrh. Glede na to, da so udeleženci delavnico ocenili z visoko oceno, sem zbrala še nekaj izjav.

Boris Blažek: Tema delavnice je bila dobro izbrana in še dokaj neznana, zato toliko bolj zanimiva. K temu je precej pripomogel predavatelj, ki nas je na nevsiljiv način pritegnil k sodelovanju. Pridobljeno znanje in informacije bomo prav gotovo uporabili pri svojem delu, predvsem tisti, ki neposredno delamo z ljudmi. Bolj bomo lahko razumeli njihove vrednote, cilje in želje. To, da je bila delavnica izven tovarne, je pripomoglo k boljšemu delovnemu vzdušju, sodelovanju in ne nazadnje druženju s sodelavci na malo drugačen način, bolj sproščen in prijateljski.

Monika Žohar: Seminar mi je bil všeč. Predavatelj je poskrbel, da je s skupino vzpostavil dialog in sproščeno vzdušje, k temu pa je pripomoglo tudi prijetno okolje. Čustva so tema, ki niso vezana na kakšno posebno področje, ampak je njihovo razumevanje pomembno tako v službi kot v zasebnem življenju. Če prepoznaš svoje občutenje in čustvo ob določenih situacijah, se tudi lažje pripraviš na reakcijo oziroma kako jo obvladati, če je potrebno.

Simona Gnilšek: Tema delavnice je bila zame zelo zanimiva. Čustva so, če hočemo ali ne, del nas in nas spremljajo vsepovsod. Za nekaj, kar smo podzavestno vedeli, nam je predavatelj strokovno predstavil kot piramido vrednot, spoznali smo čustveni krog, da obstajajo čustva, ki bi se jih radi znebili, pa so kljub temu zdrava. Delavnica je bila vodena na nevsiljiv način, zlasti pa mi je bilo všeč, da smo lahko aktivno sodelovali.

Takšne teme se pri rednem strokovnem izobraževanju za tehnične poklice ne obravnavajo, zato je toliko bolj dobrodošlo, da jih spoznavamo, saj so v vsakdanjem življenju in delu še kako pomembne. Okolje, kjer je delavnica potekala, je bilo zame dobrodošla sprememba, spremljevalni program (sprejem, ogled zanimivosti) pa popestritev predavanja. Rada bi se zahvalila vsem, ki take delavnice omogočajo. V.P.

Kadrovske vesti

Zaposlenost v februar 2004

TALUM	1043
Alin	13
Vital	39
Revital	108
Lego-A	21
Vargas Al	45
Storal	21

Krasno je, ko je publika s teboj

Iz kvarteta, ki menda niti ni imel imena, je nastal mešani pevski zbor in kmalu za tem moški pevski zbor, ki se mu letos piše že zrelih šestinpetdeset let. Žal je članov iz tovarne vse manj, toda tisti, ki so ostali, častno zastopajo Talum in prav je, da tudi z njimi poklepetamo. Čisto Talumova sta Daniel Jeza iz Vzdrževanja in Vinko Rep iz Elektrolize C, v hčerinskem podjetju pa delata Stanko Soršak in Anton Dobnik, ki ju bomo spoznali prihodnjič.

"Ponosni smo in zadovoljni, da smo Talumovi," pravi Daniel Jeza "in še lepše bi bilo, če bi se nam pridružili novi člani."

Daniel Jeza že od malega rad poje. V družini po mamini in očetovi strani, ki jo razčleni do stricev in tet ter bratrancev, so bili sami glasbeno nadarjeni sorodniki. Vsi so radi peli in igrali kak instrument. Oče pa je končal celo glasbeno šolo za klarinet. Daniel je nastopal že v osnovni šoli. "Poslali so me celo na Pokaži kaj znaš. Do sedmega ali osmega razreda je še šlo, potem pa ne več, ker take stvari niso bile za fante. No, tako smo mislili takrat." Veliko bolj mu je bila pri srcu telovadba. Deset let je igral nogomet, v šoli je bil odličen rokometaš in uspešno je metal kroglo, se rad spominja tistih dni.

Mlad in poln energije je prišel v tovarno in dobil delo v kotlarni. Tam ga je slišal peti Andrej Gornik in ga povabil k Ptujskemu nonetu. Z veseljem se jim je pridružil "Bili smo fajn klapa. Tam sta pela oba brata Feguš. Janez dela pri nas v livarni. Odličen pevec." Tudi moški pevski zbor Taluma je v tistem času iskal nove člane in Jože Huzjan ga je prepričal, da se jim je pridružil. Ne ve točno, kaj je prevesilo tehnično zaupanja na Talumovo stran. Morda bonitete, ki so jih uživali pevci. Zagotovo pa morje. V našem domu v Crikvenici, so imeli vsako leto enkrat intenzivne vaje.

Kmalu bo v zboru dvajset let. Se res nikoli ni naveličal vedno istih obrazov, stvari, ki se ponavljajo, me zanima. "Kje pa. Vedno se zgodi kaj novega. Nove zgodbe, novi štosi. Smo kot velika družina, ki se med seboj zelo dobro pozna. Na vaje hodimo dvakrat na teden. Na vajah se sprostim. Rad pojem. Peti ne moreš na silo. Morda le za kratek čas. Ne moreš pa biti član nekakega zbora. V veselje so mi nastopi. Vedno doživim in vidim kaj novega. Mene petje gor drži."

Moški pevski zbor sestavlja pet prvih tenorjev, štirje drugi tenorji, pet je baritonistov in pet basistov. Eden od njih je Daniel Jeza. Začel je sicer kot drugi tenorist, a je po operaciji mandljev moral med basiste. "V kotlarni je bilo precej plina, žvepla, preprih, vroč in hladen zrak. Mlad človek sploh ne pomisli, da je treba skrbeti zase in zgodilo se mi je kronično vnetje mandljev. Zdaj sem se že privadil in mi drugi bas lepo leži. V prostem času pa pojem tudi prvi tenor, le družba mora biti prava."

Daniel Jeza je pol humorja. Pripoveduje slikovito o prigodah zbora in rad se pošali tudi na svoj račun. Kaj pa vaje, kako tak veseljak ostane resen? "Red pa mora biti. Naš predsednik zbora Hojski je ta pravi za te reči. Če med vajami, ko eni glasovi vadijo, drugi hočemo kaj klepetati, že zadoni njegov bas: ej, ej.

Daniel Jeza

Tudi naš zborovodja Ladislav Pulko je človek discipline. Zahteva red. Vaje so zato, da jih maksimalno izkoristimo. Vedno opravimo najprej dihalne vaje nato opevanje po glasovih, če je potrebno tudi vsak posamezno. Gospod Pulko je odličen pedagog, zato ga cenimo in spoštujemo. Pred vsakim nastopom ima kar nek svoj obred. Hoče poseben prostor, kamor se umaknemo in v miru opravimo opevanje. V programu imamo čudovite pesmi. Gospod Pulko ima zelo rad zahtevne pesmi in različne priredbe, ki pa preprosto poslušalcu včasih ne grejo tako v uho. Za take pesmi porabimo veliko vaj, lahko tudi pol leta, da izpilimo eno tako, kot je Čukova svadba, ki ste jo slišali na koncertu v domu upokojencev. To smo pripravili za nastop na reviji pevskih zborov."

O koncertu za starejše občane pravi, da mu je bilo izredno všeč predvsem to, kako so skoraj vsi sodelovali in na koncu zapeli skupaj z njimi. »Marsikateri od poslušalcev je imel kar rosne oči, pa tudi jaz v takšnih trenutkih ne ostanem ravnodušen. Sem dokaj čustven človek.«

Daniel Jeza pravi, da je vsak koncert doživetje zase. "Krasno je, ko so poslušalci s teboj. Ko uživajo. Ko ploskajo." To je posebna nagrada. In ko je že vse mimo, ko sedejo kam po koncertu, tudi tam ne gre brez petja in zgodijo se, da odpojejo še za en koncert. Ali lahko petje pevca utruji? "Ne. Nasprotno. Petje me sprosti in mi daje novih moči."

Vinko Rep me povabi na svoje delovno mesto, ki ga ne morem zgrešiti, ker se že od daleč vidi njegov modri traktor, s katerim prevažajo kriolit. Sediva v kontejnerju, ki je Vinkov vmesni člen med vožnjami in

Vinko Rep

prečrpavanjem, od koder kontrolira, da je vse tako, kot mora biti.

"Ko sem se pridružil zboru, mi je bilo enainštirideset let. Torej nisem bil več tako mlad", začne pripovedovati Vinko Rep. Njegova želja po glasbi pa je tlela že od malega, ko si je želel kitaro, a zanjo ni bilo denarja. Kasneje ga je navdušil klarinet, ki ga je igral njegov prijatelj pri godbi. Še sam je stopil tja, pa so mu povedali, da klarineta pač ne more igrati, ker rabijo basiste. Razočaran je zapustil godbo in se nikoli več ni vrnil. "Na delovnem mestu sem si večkrat katero zapel, pa me je slišal Kirbiš, ki še sedaj poje v zboru, in vabil, naj se pridružim." Končno se je odločil. In glej ga, zlomka, tudi pri tem bi se mu skoraj zalomilo, saj ravno tisti dan, ko je šel prvič na vajo, te ni bilo. Prvi trenutek je pomislil, da naslednji teden ne pride več, pa ga je le zamikalo. Zdaj že več kot deset let poje v zboru in sploh si ne zna predstavljati, kako bi šlo brez tega. Deset let ni dolga doba, vendar dovolj, da bi mu bilo zelo hudo, če zbora ne bi bilo več. "Bojim se, da bo vsega konec, ko bomo starejši. Večina nas je stara čez petdeset, mladih pa ni in ni. Bolj so navdušeni nad tujo glasbo. Kdo pa še prepeva narodne?" Vinko jih poje tudi doma, predvsem poskuša zbuditi zanimanje pri vnuku. Mali navihanec, ki mu bo kmalu štiri leta, pa trenutno obožuje računalnik in televizijo.

Vinko je prijeten sogovornik. Besede mu tečejo brez zadrege in preseneti me z izjavo, da ima pred nastopi še vedno rahlo tremo. Sploh, če vidi koga znanega, ga malo stisne. "Pa ga ja ne bom zamočil," pomisli. Na smeh mu gre, in meni tudi, ko pripoveduje, kako mu je vse odpovedalo, ko smo mu pred leti dodelili prvi solo. Zdelo se mu je, da ne zna več besedila.

Bilo je na Mrtinovanju, pred mestno hišo Prav on, ki nikoli ne pije alkohola, je pel o vinskem bratcu. Seveda se je vse srečno izteklo. "Po nastopu mi odleže. Polasti se me prijeten občutek in takrat bi lahko pel in pel, tudi solo, in nimam treme." Tudi tam, kjer se mimogrede ustavijo, kadar se vračajo s kakšnega koncerta ali proslave, ne gre brez petja. Takoj nastane prava "fešta".

Žalostno pa je peti na pogrebu. Zelo ga prizadene, posebno tam, kjer ostanejo majhni otroci. "Pa kaj mi je bilo tega treba, se sprašujem. Ampak, kdo bi potem pel, če bi vsi tako rekli?"

Vinko poje samo v moškem pevskem zboru, čeprav mu je zelo všeč štiriglasno petje. "Vsaka stvar zahteva celega človeka. Če si v službi, se ne moreš še na ne vem koliko strani razdajati. Tako pač mislim. Vložil sem kar nekaj truda. Pojemo veliko priredb in zahtevnih pesmi. Če so v tujem jeziku, je potrebno še več vaje. Večkrat pojem tudi v službi, tukaj v kontejnerju, ko čakam na naslednjo vožnjo in tudi v kabini traktorja izkoristim priložnost za vajo. Posebno, ko pilim latinsko, angleško ali rusko besedilo." Od prvega dne je v skupini drugih tenorjev, za katere pravi, da imajo najtežje delo, ker je toliko "vstopov, pa moraš z glasom gor in dol" Zato pevci zbrano sledijo zborovodji. Vinko pravi, da bi ga mimogrede lahko polomil, četudi zna pesem, če bi gledal po publikli ali kam drugam.

V zboru nastane mnogo anekdot, za vsakega bi se našlo kaj. Vinkova je tista o tujih in domačih pesmih. Najraje poje slovenske. Ko so vadili eno v koroškem narečju, ki mu nikakor ni šlo z jezika, se je razjezil: "Pa kaj se same tuje učimo, dajmo že enkrat neko slovensko."

Tudi Vinko ima lahko kdaj slab dan. "Toda ko pridem na vaje, me mine. Posebno, če ima kdo rojstni dan." Takrat se res vidi, da so člani moškega pevskega zbora velika družina. Tisti, ki ima rojstni dan si zaželi tri pesmi in mu jih zapojejo. Potem so na vrsti člani tistega glasu, iz katerega je slavljeneec. V Vinkovem primeru torej še trije drugi tenorji, ki predlagajo vsak svojo pesem. Nato pridejo na vrsto vsi ostali člani zbora. Trenutno jih je v zboru osemnajst in zborovodja, kar pomeni, da po vajah tisti večer odpojejo še več kot dvajset pesmi. Zanimivo je tudi to, da ima skoraj vsak svojo najljubšo. Vinkova je Sem hodil po zelenem travniku. "Ta se mi je vsedla. Ko sem prvič prišel na vajo, so jo peli in od takrat mi jo zapojejo za vsak rojstni dan."

Vera Peklarič

Vaje za razgibavanje oči

Svoj vid lahko ohranite v dobri formi z naslednjimi vajami:

- pogled navzgor in navzdol, ne da premaknete glavo,
- pogled močno na levo in desno,
- pogled navzgor in nato čez levi očesni kot,
- pogled navzgor in nato čez desni očesni kot,
- obračanje oči počasi na levo in nato počasi na desno,
- sedite in uprite pogled v konico nosu ter nato daleč predse

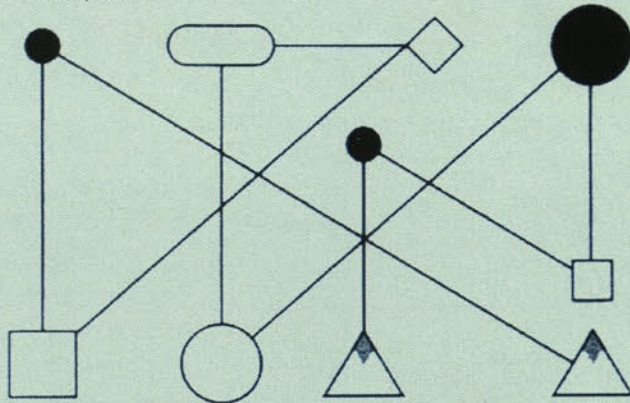
Z navedenimi vajami boste zelo pripomogli k izboljšanju oziroma ohranjanju vida. Zdrave oči neprestano mežikajo, ne da bi se človek tega zavedal. Starejši ljudje ne mežikajo pogosto in to jim daje strm pogled. Zato je važno, da so oči sproščene

in mežikajo hote. Oči sproščamo tako, da mežikamo ob branju, gledanju televizije itd. S tem bodo oči ostale spočite in bodo

služile dlje. Če dobro vidite, ne imejte to za nekaj samoumevnega.

<http://www.geronto-drustvo-slo.si>

Sledite črtam 10-krat z enega konca na drugega in zopet nazaj, vendar le z očmi, ne s svinčnikom ali prstom.

Očesne mišice se bodo okrepile in vaše oči se pri branju ne bodo tako močno utrudile.

ZDRAVOTALUM
Aktivnosti za zdravje

Državno prvenstvo Skei v veleslalomu in smučarskih tekih

Tam, kjer se konča Gorenjska in tam, kjer se začne Primorska, je smučarski center Cerklje. Pod Blegošem se razprostirajo pobočja 1291 metrov visokega Črnega vrha, kjer domujejo smučišča, ki se lahko ponašajo z idealno lego, dobro snežno statistiko (tudi umetno zasneževanje) in 60 hektarji urejenih smučišč, ki nudijo užitke smučarskim sladokuscem, kakor tudi začetnikom.

Prav tukaj se je v petek, 27. 2. 2004, odvijalo X. tradicionalno državno prvenstvo SKEI v veleslalomu in smučarskih tekih, na katerem je sodelovala tudi maloštevilna ekipa našega sindikata in sicer štirje prvo uvrščeni fantje in eno dekle iz kvalifikacij na Rogli.

Na progi, kjer je zapadlo čez noč več kot pol metra snega je bilo zelo težko zagotoviti enakovredne pogoje za okrog osemsto tekmovalcev, vendar so se naši smučarji kljub visokim startnim številkam uvrstili proti pričakovanju zelo dobro.

Jelka Kovač je v svoji starostni kategoriji, kjer je tekmovalo preko štirideset smučark, dosegla odlično tretje mesto in se ponosno postavila na zmagovalni oder, za kar ji čestitamo.

Tudi fantje niso bili od muh. Vsi so tekmovali v najštevilčnejši kategoriji, ki je štela preko 280 tekmovalcev in dosegli naslednja mesta:

Startna številka	mesto
138	Ules Miran 34
124	Jeza Igor 39
152	Štumperger Zdravko 108
120	Jeza Miran 120

Ekipna uvrstitev je bila nekoliko slabša, ker je veljal proporcionalni sistem točkovanja. Prvo uvrščeni je dobil 100 točk, stoti po 1 točko, le-te pa so se za eno ekipo seštevale po vseh uvrščeni. Tako je ekipa Gorenje iz Velenja, ki je štela 178 tekmovalcev, imela neprimerno več možnosti za ekipno zmago, kot ekipa Talum, ki je štela 5 članov.

Glede na močno sneženje, ki je ves čas spremljalo tekmovalce, so morali organizatorji na vsakih dvajset do trideset veleslalomistov popravljati in utrjevati progo. To pa je tudi botrovalo precejšnjemu številu odstopov in slabšim rezultatom.

Ne glede na zgornje smo odnesli iz sindikalnega smučarskega tekmovanja lepe vtise, pa tudi poškodbe nismo imeli v naši ekipi, kar pa je najvažnejše.

Naslednjo zimo bo potekalo državno prvenstvo Skei v veleslalomu in smučarskih tekih na pohorskih strminah.

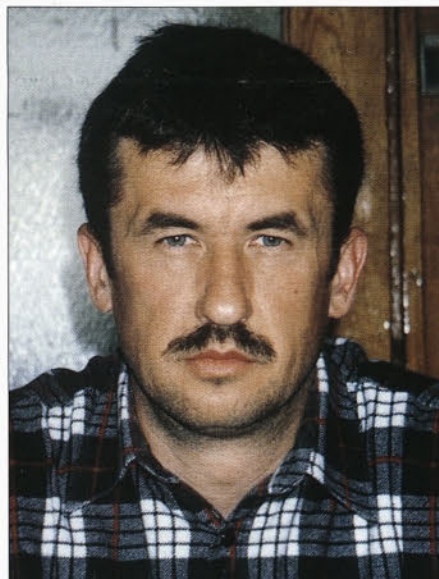
Vera Pekljar

Milan Fajt

S kolesa stopim preroben

Mirko Milošič je zaposlen v Revitalu v skupini za vzdrževanje okolja v občini Kidričevo. Je predsednik sindikat v Revitalu in podpredsednik konference sindikatov Kidričevo. K pogovoru sem ga povabila, da se predstavi kot kolesar in ugotovila, da je to le del njegovih aktivnosti. Za začetek sva rekla nekaj o službi, ki jo oceni kar trikrat dobro, kar pomeni: delo, sodelavci, medsebojni odnosi. "Mislim, da je malo kje tako, kot je pri nas."

Mirko Milošič je prijeten sogovornik, ki mu beseda teče tako gladko, da skoraj ni potrebno spraševati. Preseneti me s številnimi aktivnostmi, ki jim posveča prosti čas. "V mladosti sem se ukvarjal samo z žogo. To je bilo igranje nogometa. Po določenem obdobju, ko si človek ustvarja družino, so te aktivnosti prenehale same od sebe. Mislim, da sem imel kar deset let premora. V bistvu me je nazaj k športu pripeljalo moje zdravstveno stanje. Delal sem v hali B in dobil kronični bronhitis. Pozimi in poleti sem imel težave. Dobil sem veliko opozoril, naj neham kaditi, in sem res, in zdravnik mi je svetoval, da se začnem ukvarjati s športom. Moram priznati, da mi je bilo od začetka hudo, vendar sem vztrajal. Najprej sem igral tenis in po skoraj štirih letih ugotovil, da to ni zame, zato sem se preusmeril na kolesarjenje. Začel sem zlagoma. Telo sem moral navaditi na napore: roke, noge in tudi zadnjico, da je vzdržala začetnih 30 kilometrov. Potem sem vožnje podaljševal. Zdaj prevozim 60 do 65 kilometrov v uri in pol. Letno naberem okoli 3500 kilometrov. Vozim sam. Težko je voziti v skupini, če niso vsi enako pripravljeni. Kontroliram utrip, dovolj dobro se poznam, da vem, do

kod lahko grem, da si ne bom škodil. Če je lepo vreme kolesarim trikrat ali štirikrat na teden. Moj najljubši teren je Podlehnik, Turnišče, Draženci, Apače, Ptujška Gora, Majšperk. V vseh letih, odkar kolesarim, nisem imel nobene nesreče in samo enkrat je bilo potrebno zamenjati zračnico."

Do kolesa ima neverjetno spoštljiv odnos. Enkrat na leto ga pelje k serviserju in po petih letih je njegova cestna specialka, kakor ji pravi, kot nova.

V Podlehniku, kjer je doma, imajo zelo aktivno športno društvo, ki ima tudi kolesarsko sekcijo, katere predsednik je Mirko Milošič. Prav v sekciji so skupaj trije navdušeni kolesarji, ki si vsako leto znova določijo cilje in jih poskušajo uresničiti. Tako so prekosarili Haloze po dolgem in počez, Areh in Roglo. Lani so izpolnili planirano pot čez Vršič s kranjskogorske strani (v enem dopoldnevu), spust v Kranjsko goro in vzpon na Korensko sedlo. Za letos so planirali vzpon na Mangrt in

Vršič z bovške strani potem še vzpon na Grossglockner.

Poleg kolesarjenja ga je zamikala tudi organizacija kolesarskih prireditiv. V Podlehniku letos že šestič organizirajo kolesarski maraton, kjer sodeluje vsa družina ter družine prijateljev. "Ljudje pridejo iz cele Slovenije od Nove Gorice do Murske Sobotice. Lani jih je bilo na dveh progah 180. Mislim, da se pri nas dobro počutijo, saj znamo biti gostoljubni."

Poleg kolesarjenja ga navdušuje tudi tek, s katerim se je ukvarjal že prej. Pretekel je do 120 kilometrov na mesec. »Tečem sam. Med tekom se ne moreš pogovarjati, ker to potem ni rekreacija. Tek in kolesarjenje je moje praznjenje negativne energije, ki se polagoma nabere v meni. Ko začutim, da sem napet, tudi če nimam planirano, sedem na kolo in se vrnem popolnoma preroben. Tista negativna energija, ki bi jo morda sprostil kjer drugje, kar ne bi bilo primerno (npr. če bi se jezil), se razblini. Tako pa sem sproščen in se počutim odlično. Marsikomu sem skušal dopovedati, kako dobro se je ukvarjati s športom. Ampak dokler ljudje ne pridejo v kritično situacijo, se ne odločijo. Tudi pri meni je bilo zdravstveno stanje razlog za veliko spremembo. Vesel sem, ker mi je uspelo."

To pa še ni vse. Mirko Milošič igra tudi nogomet. Prijatelji iz šolskih let in mladostnih dni se dobivajo dvakrat na teden na Hajdini, ker ob petkih in v nedeljo dopoldne igrajo nogomet.

Pozimi pa vsak petek telovadi in leto dni že tudi keglja. Ob vsem tem najde dovolj časa za razna opravila pri hiši in okoli nje in predvsem za družinski vinograd.

Koncert Moškega pevskega zboru Talum

Radi gremo povsod, kamor nas povabijo, pravijo člani Moškega pevskega zboru Talum, katerega začetki segajo v leto 48 in ga več kot polovico tega obdobja uspešno vodi Ladislav Pulko.

V sredo, 17. marca, so nastopili v domu upokojencev na Ptuj, kjer živi več kot dvajset naših nekdanjih sodelavcev. Trije med njimi: Milan Mojzer, Anton Banko in Franc Vreže so bili tudi dolga leta člani tega zboru.

Koncert je bil posvečen minulemu dnevu žena in bližajočemu mu se materinskemu dnevu.

Je koncert v domu starejši kaj drugačen kot drugje, razmišljam, ko primaknem stol v zadnjo vrsto na prireditvenem prostoru, ki drugače stanovalcem služi kot jedilnica. Verjetno je. Kajti stoli so zasedeni veliko pred napovedano uro koncerta. Zamudnikov skoraj ni. Stanovanci so vajeni raznih prireditev in se jih radi udeležijo. Preštejejo se in pravijo, da jih je 106. Tisti, ki zaradi zdravstvenega stanja ne morejo v jedilnico, poslušajo koncert po ozvočenju, ki seže v vse prostore doma. Ploskanje ob prihodu nastopajočih ni tako bučno, kar je pričakovati, saj se roke prej utrudijo. Sodelovanja pa zagotovo ne manjka.

Milan Mojzer, eden od ustanoviteljev zboru, zdaj upokojenec in stanovalec doma, najprej pozdravi nastopajoče in zborovodjo ter svojim sostanovalcem na kratko predstavi moški pevski zbor, ki ga v Talumu zelo dobro poznamo. Potem se predamo užitek ob poslušanju lepih slovenskih pesmi o ljubezni, domovini, sladkem vincu in še in še...

Opazujem to zbranost poslušalcev in sodelovanje, ko se ob poslušanju v njih prebudijo spomini in živijo številne mladostne razigranosti, vasovanja, srečanja, običaji in vsa tista domača ognjišča, "kjer so me zibali mamica moja..." Kdo bi torej zameril gospe, ki se spontano priključi pojoč "in prepevali hajli, hajlo..." Mnogo ustnic se tu in tam premika, ko nevede, brez besed in brez glasu, sledijo zboru. To je to, kar je drugače. Tako prisrčno drugače.

Pevci v zboru čutijo to povezanost. Najprej povabijo medse svoje nekdanje člane: Mojzerja, Banka, Vrežeta in Savca, ki sicer ni naš upokojenec, toda delal je v Talumu na železnici in skupaj zapojejo. Potem dajo priložnost vsem poslušalcem. "Okoli hišice so same rožice" pojejo skoraj vsi v dvorani in tako se konča koncert moškega pevskega zboru Talum z željo, da še kdaj pridejo.

Vera Peklar

Občni zbor aktiva krvodajalcev

Zbrali smo se 27. februarja 2004 v prostorih gostišča Čelan v Slovenji vasi. V prvem delu, ki je potekal v delovnem vzdušju, smo prisluhnili poročilom o kronologiji dogodkov in aktivnostih v preteklem letu. Povabilu našega aktiva se je odzval tudi predstavnik RK Ptuj gospod Milan Slavinec. Pohvalil je dosedanje delo našega aktiva in sodeloval v razpravi o ukinitvi dveh prostih dni pri odvzemih. Javno je obljubil, da bo poskušal doseči dogovor med direktorjem splošne bolnice Ptuj gospodom Arkom in direktorjem uprave Taluma gospodom Toplekom za pridobitev izgubljenega prostega dne. Predvsem ta manjkajoči dan je po splošnih analizah privedel do upada darovanj, tako na ptujskem področju kakor tudi pri nas v Talumu.

Čeprav je v našem aktivu veliko članov, ki so darovali kri desetkrat in več, so člani komisije podelili priznanja za odmevnejša darovanja in sicer:

- za 60 kratno darovanje krvi Jurčku Lamotu,
- za 70 kratno darovanje krvi Miranu Pešlu in Branku Mohorku,
- za 80 kratno darovanje krvi Alojzu Zorecu.

Po zaključenem uradnem delu je sledila pogostitev in zabava ob zvokih ansambla "PICIKL" iz Kidričevega.

Ob koncu se zahvaljujem predsedniku uprave Taluma gospodu Danilu Topleku in vsem ostalim sponzorjem, brez katerih bi bila izvedba občnega zboru našega aktiva neizvedljiva.

Predsednik aktiva krvodajalcev:
Milan Vrblj

Ob dnevu žena

Zelo težko je zapisati še kaj o praznovanju dneva žena potem, ko je svoje razmišljanje zapisal gospod Ercegovič že v prejšnjem Aluminiju.

Kaj dodati k temu?

Omogočeno nam je bilo prijetno druženje in potepanje po Prekmurju. Precej je bilo smeha, veselja, oči so se nagledale lepot teh krajev, za dušo je poskrbela razstava orhidej, za vse ostalo pa gostišče Brenholc. Vsem, ki ste to prijetno druženje zamudile, naj bo žal. Posnetki in slike, ki so nastale ob tem, naj vas spodbudijo za prihodnjič.

Upravi Taluma ter sindikatu Taluma ob tem hvala, da sta nam omogočila to praznovanje, Agenciji Sonček pa hvala za odlično organizacijo, vodenje in izvedbo tega srečanja.

Milena Podgoršek

